

YARGITAY
7. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2013/4887
Karar No. 2013/12078
Tarihi: 27.06.2013

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/1,4,17
1475 S. İşK/14

- ***İŞ KANUNUNUN KAPSAMI***
- ***TARIM İŞİ***
- ***İŞ KANUNUNDAKİ İSTİSNAİ HÜKÜMLERİN GENİŞLETİLEREK YORUMLANAMAYACAĞI***

ÖZETİ Tarım ve orman işletmelerindeki bitki ve hayvan üretimi, bakım ve yetiştirmesi dışında kalan işler İş Kanununa tabidir.

Diğer taraftan, işçi tarım işinde çalışırken bu iş dışında tarım işi sayılmayan ek bir görevde çalışabilir(bekçilik, şoförlük vb). Bu durumda yaptığı işler arasında hangisinin baskın olduğu açıklığa kavuşturulmalı ve sonucuna göre görevli mahkeme belirlenmelidir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 23.05.1960 gün ve 11-10 ile 10.05.1974 gün ve 3-44 sayılı kararları uyarınca özellikle iş hukukunda istisnai hükmün genişletilerek değil, dar yorumlanması gerekir. İşçiler yararına konulan hükümlerin işçiler yararına yorumlanması asıldır.

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen hükmün, Yargıtayca incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmekle, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dosya incelendi, gereği görüldü:

Davacı vekili, davacının üzüm yetiştiriciliği, bahçıvanlık ve hayvan bakımı işlerinde çalıştığını, iş sözleşmesinin haklı sebep olmadan işverence feshedildiğini, işçilik alacaklarının ödenmediğini bildirerek kıdem ve ihbar tazminatı ile yıllık izin, fazla çalışma ve ücret alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı vekili, işveren tarafından işyerindeki çalışma saatlerinin yeniden düzenlendiğini, davacının çalışma saatlerinde yapılan düzenlemeyi bahane ederek işyerini diğer işçilerle birlikte terk ettiğini, kıdem ve ihbar tazminatına hak kazanılmadığını, ödenmemiş sair işçilik alacağının bulunmadığını beyanla davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davalının iş sözleşmesini fesihte haksız olduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Uyuşmazlık taraflar arasındaki ilişkinin İş Kanunu kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve bu bağlamda iş mahkemesinin görevi noktasında toplanmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinin 2. fıkrası ve 4. maddesinde belirtilen ayrık durumlar dışında kalan bütün işyerlerinde, işverenler ile işveren vekillerine ve çalışma şekline bakılmaksızın işçilere bu Kanun'un uygulanacağı belirtilmiştir.

İş Mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde iş davalarına bakmak üzere bir asliye hukuk mahkemesi görevlendirilir. İş davalarına bakmakla görevli asliye hukuk mahkemesine açılan dava "iş mahkemesi sıfatıyla" açılmamış ise, mahkeme görevsizlik kararı veremez. Bu durumda, asliye hukuk mahkemesi ara kararı ile "iş mahkemesi sıfatıyla " baktığını belirterek davaya bakmaya devam eder.

İşçinin İş Kanunu kapsamında kalmaması halinde iş mahkemesine açılan davada, mahkemenin görevsizliğine ve talep halinde dosyanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir. Davanın esastan reddi usule aykırı olacaktır.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

İş Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının "b" bendi uyarınca, 50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde, bu kanun hükümleri uygulanmaz. Kısaca, işçi tarım ve orman işlerinin yapıldığı bir işyerinde çalışan işçi ise, bu işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın iş mahkemesinde değil görevli hukuk mahkemesine çözümlenmesi gerekir.

Ancak tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerinde 50 dahil daha az işçi bulunmasına rağmen, işyerinde sendika örgütlenmesi sonucu Toplu İş Sözleşmesi bağlatılmış ise, üye sendika üyesi işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 66. maddesi uyarınca iş mahkemesinde görülmesi gerekir.

Bunun dışında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinde tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde çalışanların kanun kapsamına girmeyeceği açıklandıktan sonra aynı madde de ayrık durumlara yer verilmiştir.

Buna göre;

1. Tarım sanatları ile tarım aletleri, makine ve parçalarının yapıldığı atölye ve fabrikalarda görülen işlerde,

2. Tarım işlerinde yapılan yapı işlerinde,

3. Halkın faydalanmasına açık park ve bahçelerde

4. Bir işyerinin eklentisi durumundaki bahçe işlerinde, çalışanların İş Kanunu kapsamında olacakları belirtilmiştir.

Sonuç olarak tarım ve orman işletmelerindeki bitki ve hayvan üretimi, bakım ve yetiştirmesi dışında kalan işler İş Kanununa tabidir.

Diğer taraftan, işçi tarım işinde çalışırken bu iş dışında tarım işi sayılmayan ek bir görevde çalışabilir (bekçilik, şoförlük vb). Bu durumda yaptığı işler arasında hangisinin baskın olduğu açıklığa kavuşturulmalı ve sonucuna göre görevli mahkeme belirlenmelidir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 23.05.1960 gün ve 11-10 ile 10.05.1974 gün ve 3-44 sayılı kararları uyarınca özellikle iş hukukunda istisnai hükmün genişletilerek değil, dar yorumlanması gerekir. İşçiler yararına konulan hükümlerin işçiler yararına yorumlanması asıldır.

Somut olayda, davacı davalıya ait tarlalar ve çiftlikte üzüm bağında çalıştığı iddiasıyla davasını açmıştır. Davacının işyerinde yaptığı işin ne olduğu, işyerinin 4857 Sayılı İş Kanununun 4/b maddesi kapsamında kalıp kalmadığı, bir başka ifade ile iş mahkemesinin görevli olup olmadığı anlaşılamamaktadır. Mahkemece bu yön üzerinde durularak yukarıda açıklanan ilkelere göre araştırma yapılarak davacının işyerinde yaptığı iş tam olarak belirlenmeli, yapılan işe ve işyerinin niteliklerine göre iş mahkemesinin görevli olup olmadığı kesin olarak açıklığa kavuşturularak sonucuna göre bir karar verilmelidir.

Mahkemece eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı nedenle BOZULMASINA, bozma nedenine göre davalının diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde davalıya iadesine 01.07.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.